

Cercetări arheologice în așezarea eneolitică de la Mălăieștii de Jos (jud. Prahova), campaniile 2002–2010

ALIN FRÎNCULEASA, RADIAN ANDREESCU, OCTAV NEGREA,
LOREDANA NIȚĂ, MĂDĂLINA FRÎNCULEASA, ELEK POPA, BIANCA PREDĂ

La nord de satul Mălăieștii de Jos (jud. Prahova), pe marginea unei terase, a fost identificată o așezare eneolitică. Aceasta era delimitată natural la nord și sud de viroage și rape adânci, iar la est de albia râului. Așezarea este situată în zona colinară, la limita de nord a unei microzone caracterizată de terase întinse, relativ înalte, la 3,3 km nord de vărsarea râului Vărbilău în Teleajen. Deși în zona de sud a terasei Mornelului exista un spațiu larg unde putea să-și dureze așezarea, comunitatea umană eneolitică a preferat această margine de terasă izolată și apărată natural din trei părți, probabil amenajând calea de acces pentru izolare. În anul 2002 au fost inițiate în acest sit cercetări arheologice sistematice, în cadrul unui proiect ce a vizat dinamica și evoluția comunităților umane neo-eneolitice din nordul Munteniei. Prin sistemul de săpătură adoptat s-a urmărit dezvelirea integrală a complexelor de locuire, atât pentru observații ce privesc organizarea internă a așezării, cât și pentru obținerea unor informații detaliate asupra modului de construcție a locuințelor, distribuția inventarului acestora etc. Importantă a fost și cercetarea zonelor aflate în exteriorul locuințelor în încercarea de a înțelege cât mai bine evoluția internă a așezării în plan vertical, dar și relațiile stratigrafice pe orizontală între complexe. În acest sens, am căutat să nu izolăm locuințele de restul contextului arheologic. Pentru a obține aceste informații, săpătura s-a desfășurat în suprafață, prin deschiderea concomitentă a unor zone largi. Așezarea avea un singur nivel arheologic, cu mai multe etape de locuire. Aceasta nu marchează neapărat o discontinuitate, ci mai curând situația a fost determinată de evoluția internă a așezării. Aceste etape sunt puse în evidență de suprapunerea unora dintre complexe arheologice, amenajări diverse și nivelări, dar și de grosimea variabilă a nivelului arheologic în zone diferite ale sitului. Astfel, există zone în care acesta nu depășește grosimea de 0,20 m, iar în altele atinge peste 0,60–0,80 m. Câteva dintre suprapunerile și întretăierile de complexe arheologice sugerează existența unei importante dinamici interne a așezării. S-a putut identifica și observa nu numai o evoluție stratigrafică cumulativă, ci și intervenții asupra depozitelor antropice sau naturale, terenul fiind remaniat în diverse etape. Situl este remarcabil și prin o intensă activitate de amenajare a spațiului locuit. Perimetrul ocupat fiind restrâns, delimitat natural și în același timp accidentat, a necesitat diverse amenajări, atât pentru crearea de spațiu suplimentar, cât și pentru „izolarea” comunității. Această comunitate a identificat soluții ingenioase pentru a amenaja acest spațiu restrâns, construind locuințe adaptate situației topografice. Cercetarea arheologică a pus în evidență urmele unor terase artificiale. Așezarea avea în jur de 4000 m², cu maximum 6–8 locuințe, probabil nu toate contemporane. Locuințele erau relativ mici, cu una sau două camere. Se remarcă bogăția inventarului locuințelor mai ales în ceea ce privește ceramică

întregibilă. Uneltele din silex și piatră apar mai ales în afara locuințelor și în gropile menajere. Resturile faunistice sunt foarte rare și slab conservate. Materialele descoperite indică prezența unei comunități eneolitice cu afinități culturale ce pot fi atribuite aspectului cultural Stoicani-Aldeni.